

Številka: Up-609/05-39

Up-732/06-32

Datum: 7. 6. 2007

O D L O Č B A

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi družb A., d. o. o., Ž. in B., B., Z., ki ju zastopa Odvetniška pisarna C. & C., d. n. o. - o. p., V., na seji 7. junija 2007

o d l o č i l o:

Ustavna pritožba zoper sklep Vrhovnega sodišča št. III Ips 114/2005 z dne 21. 2. 2006 v zvezi s sklepom Višjega sodišča v Ljubljani št. III Cpg 115/2005 z dne 7. 6. 2005 in s sklepom Okrožnega sodišča v Kranju št. St 66/93 z dne 15. 3. 2005 se zavrne.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Prvostopenjsko sodišče je v stečajnem postopku nad dolžnikom Č., d. o. o., U., sprejelo sklep o razdelitvi kupnine za prodane nepremičnine stečajnega dolžnika. Pri tem je navedlo, iz katerih nepremičnin se upniki poplačajo in vrstni red poplačil. S sklepom je odločilo, da se iz kupnine za nepremičnine iz vl. št. 727 in 205, k. o. T., najprej poplača ločitvena upnica, iz te kupnine pa je bila le delno poplačana tudi pritožnica A., ki je bila po vrstnem redu poplačila uvrščena na tretje mesto. Terjatev pritožnice B. naj ne bi bila poplačana iz navedene kupnine, ker je bila v vrstnem redu poplačila za terjatvijo pritožnice A. Ustavni pritožnici sta se zoper navedeni sklep pritožili, ker se nista strinjali z obrazložitvijo sodišča, da je predmet hipoteke tudi zabojarina (s sušilnico) in da kupnina zanjo zato pripada ločitveni upnici. Višje sodišče je pritožbo zavrnilo. Vrhovno državno tožilstvo je na pobudo pritožnic vložilo zahtevo za varstvo zakonitosti, ki jo je Vrhovno sodišče zavrnilo. Ocenilo je, da ne gre za nasprotje o odločilnih dejstvih med tem, kar se v razlogih prvostopenjskega sklepa navaja o vsebini dokaznih listin ali izvedenskega mnenja, in med samimi temi listinami ali mnenjem, temveč za presojo izvedenih dokazov prvostopenjskega sodišča oziroma za utemeljitev, zakaj sodišče šteje, da je zabojarina premoženje, ki je obremenjeno s hipoteko, kupnina zanjo pa del posebne (ločene) stečajne mase. Ob tem je pojasnilo, da sodišče ni vezano na izvedensko mnenje, temveč si na podlagi tega mnenja (in presoje drugih izvedenih dokazov) ustvari svoje prepričanje o tem, ali je sporno dejstvo resnično ali ne.

2. Pritožnici sta ustavno pritožbo najprej vložili zoper drugostopenjsko odločitev sodišča, ko pa je Vrhovno sodišče odločilo o zahtevi za varstvo zakonitosti, sta vložili ustavno pritožbo še zoper odločitev Vrhovnega sodišča. V ustavni pritožbi zoper sklep Višjega sodišča uveljavljata kršitvi pravic iz 22. in 25. člena Ustave, zoper sklep Vrhovnega sodišča pa kršitev 22. člena Ustave. Pritožnici menita, da je ugotovitev sodišč o nastanku zastavne pravice na zabojarini, na kateri temelji izpodbijana odločitev, očitno napačna (samovoljna). Zabojarina naj namreč v času nastanka zastavne pravice ne bi stala na parc. št. 1182/2, k. o. T., in zato po mnenju pritožnic ni mogla biti predmet pogodbe o zastavi nepremičnin. Trdita, da navedena ugotovitev sodišča ne izhaja iz izvedenskega mnenja,

čeprav je prvostopenjsko sodišče navedlo, da je svojo odločitev v celoti oprlo na to mnenje. Zatrjujeta, da sta na nasprotje med ugotovitvami prvostopenjskega sodišča in dokaznimi listinami v spisu opozorili že v pritožbi, vendar pa naj bi pritožbeno sodišče zgolj pritrdilo odločitvi prvostopenjskega sodišča, ki je med drugim upoštevalo tudi stanje sporne nepremičnine pred nastankom hipoteke, s čimer pa naj bi odstopilo od ustaljene sodne prakse. Menita, da je sodišče s tem ravnalo arbitrarno, saj naj ne bi navedlo zakonske podlage niti metode razlage, ki jo je pri tem uporabilo. Ugotovilo naj bi namreč le, da so okoliščine izjemne in da je prav, da je prvostopenjsko sodišče upoštevalo, da je bila zabojarne prvotno zgrajena na parc. št. 1182/2, k. o. T., in da del zabojarne v času ustanovitve hipoteke ni bil nikjer evidentiran. Očitno napačno pa naj bi ravnalo tudi Vrhovno sodišče, saj naj bi bil njegov odgovor na enak očitek pritožnic nelogičen in pravno neutemeljen. Vrhovno sodišče naj ne bi razumno obrazložilo, zakaj šteje, da razlogi prvostopenjskega sklepa niso sami s seboj v nasprotju, ter zakaj ne gre za nasprotje med odločilnimi dejstvi, ugotovljenimi v sklepu, in med dejstvi, ki izhajajo iz listin in izvedenskega mnenja. Po mnenju pritožnic je takšno odločanje arbitrarno in krši pravico do poštenega sojenja.

3. Ustavno sodišče je s sklepom št. Up-609/05 in Up-732/06 z dne 30. 11. 2006 ustavno pritožbo sprejelo v obravnavo.

4. V skladu s 56. členom Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 15/94 - v nadaljevanju ZUstS) je Ustavno sodišče ustavno pritožbo poslalo Vrhovnemu sodišču, ki je nanjo odgovorilo. Trdi, da zahteva za varstvo zakonitosti ni bila vložena zaradi pomanjkanja razlogov o odločilnih dejstvih, pač pa zaradi absolutne bistvene postopkovne kršitve, ki naj bi bila v nejasnih ter notranje protislovnih razlogih v sklepih prvostopenjskega in drugostopenjskega sodišča. Na te očitke pa naj bi sodišče odgovorilo. Pojasnjuje, da je prvostopenjsko sodišče izvedlo dokaz z izvedencem in na podlagi proste presoje dokazov samo odločilo, ali (sporno) dejstvo šteje za dokazano.

5. Ustavna pritožba je bila v skladu z 22. členom Ustave poslana nasprotnim strankam v stečajnem postopku (stečajni dolžnici in upnikom, na katere se izpodbijani sklepi nanašajo). Nanjo je odgovorila le upnica D. banka. Po njenem mnenju so odločitve sodišč pravilne. Zato naj očitki pritožnic o kršitvah pravic iz 22. in 25. člena Ustave naj ne bi bili utemeljeni. Pritrjuje dejanskemu stanju, kot je bilo ugotovljeno med postopkom, in pri tem še pojasnjuje, da je bil namen obeh pogodbenih strank ustanoviti zastavno pravico na celotnem industrijskem kompleksu, kar naj bi bilo ob sklepanju pogodbe o zastavi nepremičnin nesporno.

6. Odgovora Vrhovnega sodišča in upnice D. banke sta bila poslana pritožnicama, ki sicer pritrjujeta Vrhovnemu sodišču, da se je opredelilo do očitka o nejasnih in notranje protislovnih razlogih prvostopenjskega sodišča, vendar pa naj bi bila ta opredelitev arbitrarna. Zatrjujeta, da zabojarne ne stoji na parc. št. 1182/2, k. o. T., ki je predmet hipoteke, zato naj bi prvostopenjsko sodišče brez pravne podlage ugotovilo obstoj zastavne pravice tudi na njej.

B.

7. Pritožnici sta ustavno pritožbo vložili najprej zoper odločitev Višjega sodišča, po odločitvi o zahtevi za varstvo zakonitosti pa še ustavno pritožbo zoper odločitev Vrhovnega sodišča. Ker odločitev Višjega sodišča potem, ko je v zadevi enkrat meritorno odločilo Vrhovno sodišče, ne more biti več predmet samostojnega odločanja in ker so pritožbeni razlogi enaki razlogom zahteve za varstvo zakonitosti, je Ustavno sodišče presojalo očitke pritožnic zoper odločitev Vrhovnega sodišča.

8. Z navedbami, ki po vsebini pomenijo zgolj ugovor nepravilno ugotovljenega dejanskega stanja, pritožnici ne moreta utemeljiti ustavne pritožbe, saj Ustavno sodišče ni instanca sodiščem, ki odločajo v sodnih postopkih. V skladu s prvim odstavkom 50. člena ZUstS Ustavno sodišče preizkusi le, ali so bile z izpodbijano sodno odločbo kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine. Teh kršitev pa ni mogoče utemeljiti s pavšalnimi navedbami. Take so trditve pritožnic o odstopu od ustaljene sodne prakse.

9. Pač pa so z vidika zatrjevanih kršitev 22. in 25. člena Ustave pomembne trditve pritožnic, da je stališče prvostopenjskega sodišča o obstoju hipoteke na zabojni očitno napačno in s tem arbitrarno ter da ne Vrhovno ne Višje sodišče nista razumno obrazložili, zakaj razlogi prvostopenjskega sklepa niso sami s seboj v nasprotju in zakaj ne gre za nasprotje med odločilnimi dejstvi, ugotovljenimi v sklepu, in med dejstvi, ki izhajajo iz listin in izvedenskega mnenja.

10. Če bi bila odločitev sodišča očitno napačna, bi kršila 22. člen Ustave. Da je odločitev takšna, bi Ustavno sodišče lahko ugotovilo, če sodišče svoje odločitve ne bi utemeljilo s pravnimi argumenti, tako da bi bilo mogoče sklepati, da ni odločalo na podlagi zakona, temveč na podlagi kriterijev, ki pri sojenju ne bi smeli priti v poštev. Sestavni del pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave je tudi pravica stranke, da se o okoliščinah, pomembnih za odločitev, v kontradiktornem postopku izjavi, obveznost sodišča pri tem pa je, da se z navedbami strank seznanijo in če so dopustne ter za odločitev pravno pomembne, do njih opredeli. Zahteva po obrazloženosti sodne odločbe je skupaj z obveznostjo pritožbenega sodišča, da odgovori na pomembne pritožbene navedbe, tudi del pravice do pritožbe iz 25. člena Ustave. Za zagotovitev ustavne pravice do poštenega sojenja kot tudi za zagotovitev zaupanja v sodstvo je namreč velikega pomena, da stranka, tudi če njenemu zahtevku ali pravnemu sredstvu ni ugodeno, lahko spozna, da se je sodišče z njenimi argumenti seznanilo in jih obravnavalo, in da ne ostane v dvomu, ali jih sodišče morda ni enostavno prezrlo. Vendar pa je v primeru, ko se sodišče, ki odloča o pravnem sredstvu, strinja s presojo sodišča prve stopnje in je ob tem že obrazložitev sodišča prve stopnje dovolj izčrpna, stranka pa v pravnem sredstvu ne uveljavlja novih argumentov, navedeni ustavni zahtevi zadoščeno, če se sodišče višje stopnje sklicuje na razloge prvostopenjskega sodišča in teh ne ponavlja več v celoti.

11. V obravnavanem primeru je pritožbeno sodišče presodilo, da razlogi prvostopenjskega sklepa niso sami s seboj v nasprotju ter da ne gre za nasprotje med odločilnimi dejstvi, ugotovljenimi v sklepu, in med dejstvi, ki izhajajo iz listin in izvedenskega mnenja. Strinjalo se je z odločitvijo prvostopenjskega sodišča, ki je presodilo, da hipoteka na zabojni obstoja. Menilo je, da zgolj dejstvo (ki ga je ugotovil izvedenec), da zabojni v času nastanka hipoteke ni bila nikjer evidentirana, ne pomeni, da ni obremenjena s hipoteko. Soglašalo je s prvostopenjskim sodiščem, ki je v okviru dokazne ocene upoštevalo tudi stanje parcel pred ustanovitvijo hipoteke. Razlogom prvostopenjskega sodišča je pritrdilo tudi zato, ker je ocenilo, da so okoliščine primera glede na ugotovitve izvedenskega mnenja izjemne. Pri tem ni ponavljalo vseh razlogov prvostopenjskega sodišča, s čimer pa iz razlogov, navedenih v 10. točki obrazložitve, ni kršilo Ustave.

12. Taki presoji pritožbenega sodišča je pritrdilo tudi Vrhovno sodišče. Pojasnilo je, da gre v konkretnem primeru na eni strani za ugotovitve izvedenskega mnenja, ki jih je prvostopenjsko sodišče v obrazložitvi sklepa povzelo, na drugi strani pa za ugotovitve prvostopenjskega sodišča, ki pomenijo dokazno oceno sodišča. Ob tem je zavzelo stališče (ki je skladno z načelom proste presoje dokazov), da sodišče ni vezano na izvedensko mnenje, temveč si na podlagi tega mnenja (in presoje drugih izvedenih dokazov) ustvari svoje prepričanje o tem, ali je sporno dejstvo resnično (dokazano) ali ne. Menilo je torej, da gre pri presoji listin in izvedenskega mnenja za dejanje proste presoje dokazov in ob tem ocenilo, katere od navedb oziroma ugotovitev prvostopenjskega sodišča pomenijo povzetek

izvedenskega mnenja in katere dokazno oceno sodišča. V pravilnost te ocene se Ustavno sodišče ne more spuščati.

13. Iz navedenega je torej razvidno, da ne gre za to, da sodišča svojih odločitev ne bi obrazložila oziroma da bi bila izpodbijana odločitev očitno napačna. Ker so torej očitki pritožnic o kršitvah človekovih pravic neutemeljeni, je Ustavno sodišče ustavno pritožbo zavrnilo.

C.

14. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednik dr. Janez Čebulj ter sodnice in sodniki dr. Zvonko Fišer, Lojze Janko, mag. Marija Krisper Kramberger, Milojka Modrijan, dr. Mirjam Škrk in Jože Tratnik. Odločbo je sprejelo s šestimi glasovi proti enemu. Proti je glasovala sodnica Krisper Kramberger, ki je dala odklonilno ločeno mnenje.

Predsednik
dr. Janez Čebulj l.r.